

**Een collectie van dromen over
de Remonstrantse Broederschap in 2030**

Utrecht, mei 2019

Inhoudsopgave

	Pagina
Een woord vooraf	3
Voorwoord	4
C3	
Remonstrantse Raakvlakken	7
<i>Kirsten Slettenaar, predikant</i>	
Droom Vernieuwers	9
<i>Rachelle van Andel, Claartje Kruijff, Jaap Marinus, predikanten</i>	
Droom	10
<i>Christa Anbeek, hoogleraar</i>	
Remonstranten anno 2030: een droom	11
<i>Johan Bouwer, lid CvC en C3</i>	
Een beziëld verband van pleisterplekken	12
<i>Peter Nissen, predikant</i>	
Speels, open, geworteld in een Bijbels humanistische geest	13
<i>Koen Holtzapffel, predikant</i>	
Van intellectuele theologie naar geleefde religie	14
<i>Madelief Brok, seminariestudent</i>	

Inhoudsopgave

	pagina
Met beide benen op de grond <i>Pieter Korbee, predikant</i>	15
Terug naar onze 'Pinkstermomenten' <i>Antje van der Hoek, predikant</i>	16
Voelbaar aanwezig <i>Timo van Kempen, seminariestudent</i>	17

Een woord vooraf...

Voor u ligt een boekje met dromen over de Remonstrantse Broederschap. Dromen over de Broederschap, geloven, kerk-zijn maar ook over onze toekomst.

De dromen maken onderdeel uit van het project dat de Commissie tot de Zaken op 9 maart 2019 is gestart door een AV van Beraad bijeen te roepen om de integrale dialoog binnen en over de Broederschap op gang te brengen.

Ter voorbereiding van dat proces hebben het moderamen van de Commissie tot de Zaken, het Convent van Predikanten en het Curatorium (afgekort de "C3") met elkaar gesproken over de thema's die van belang zijn als het gaat over de toekomst van de Remonstranten.

Inmiddels zijn er drie werkgroepen geformuleerd die van start gaan; 'de Remonstrantse gemeenten in 2030', 'Samenwerkingsgemeenten in 2030' en 'de Remonstrantse predikant in 2030'.

De verrassende dromen zijn geschreven door de predikanten die betrokken zijn bij het voorbereidingsproces, de vernieuwingspredikanten en door twee studenten van het seminarie. Het boekje is bedoeld om de werkgroepen (en anderen) te inspireren bij het formuleren van een 'stip op de horizon van 2030'. Zij zijn in een willekeurige volgorde in het boekje geplaatst en voorzien van een voorwoord dat u op de volgende bladzijde aantreft.

Meer informatie over het project treft u aan op de website www.remonstranten.nl.

Mocht u contact op willen nemen met de stuurgroep of verdere vragen hebben, graag een mail naar Jeanette Woudstra (projectmanager), email: info@mmejeanette.nl.

Voorwoord

“Als je een schip wil bouwen, moet je werklui niet opdragen hout te verzamelen, je moet niet het werk verdelen en orders geven. Leer in plaats daarvan mensen eerst te verlangen naar de eindeloze zee.”

In bijlage ontvangt u een aantal dromen. Dromen over de remonstranten in 2030. Natuurlijk zijn die dromen divers. Wie had bij remonstranten anders verwacht? En er komen nog meer dromen bij.

Waarom die dromen?

Omdat we plannen gaan maken voor de toekomst. En die plannen worden heel concreet: over organisatiestructuren, menskracht, gebouwen, financiën. Maar aan die planvorming moet wel iets voorafgaan. Een gezamenlijke droom. Een visioen, een missie, een doel.

Het formuleren van een stip aan de horizon vraagt om durf. Durf om het bestaande even te laten voor wat het is. Het vraagt ook om verbeeldingskracht. En om een heldere omschrijving van de kern: waar staan we ten diepste voor, wat is onze ultieme inspiratie en motivatie? Het vraagt ten slotte ook om ambitie: we willen niet alleen op de winkel passen de komende jaren, steeds minder van hetzelfde. We willen een gezamenlijke missie verwoorden die op verschillende niveaus inspiratie en aspiratie geeft. En op verschillende wijze, context gebonden, nadere uitwerking krijgt. Een missie die de moeite waard is om er ook de komende tien jaar onze schouders onder te zetten zonder ons eraan te vertillen.

De droom die we samen dromen is niet vrijblijvend. Als het goed is leidt die droom uiteindelijk tot concrete doel- en taakstellingen. Ze geeft de kaders aan waarbinnen lastige keuzes gemaakt moeten worden.

De dromen spreken elk voor zich. Maar ze hebben ook iets gezamenlijks, ze ontspruiten aan een gezamenlijk verlangen:

Verlangen naar een bezield verband dat van betekenis is voor mensen hier en nu, waarbij het verband zelf middel is en geen doel in zich;

Verlangen om van betekenis te zijn voor wie op zoek is naar betekenis in het leven, niet alleen door te geven, maar ook door te ontvangen, te delen in en te luisteren naar elkaars levenservaringen en -lessen;

Verlangen om in een gezamenlijke zoektocht grenzen te overschrijden tussen menselijk en goddelijk, levensverhalen en Bijbelverhalen, de werelden van geloof, cultuur en wetenschap, christendom en andere vormen van godsdienst en levensbeschouwing (incl. psychologie en filosofie);

Verlangen om daarbij niet alleen de bekende en gebaande paden te bewandelen, maar er ook buiten te treden. Om zo nieuwe inzichten en ervaringen op te doen en nieuwe verrijkende contacten te leggen.

Dit alles vanuit de overtuiging dat vormen van gemeenschap, verbinding, solidariteit nodig zijn, maar divers, licht, netwerkachtig. Gesproken wordt van raakvlakken, pleisterplaatsen, plekken voor verdieping en verbinding etc.

Ten slotte, meer of minder expliciet verwijzen de dromen naar elementen

...uit de beginselverklaring (verbinding met de christelijke traditie, verbinding met kernwaarden als vrijheid en verdraagzaamheid maar ook vriendschap, humaniteit, duurzaamheid),

uit de belijdenis (verwondering, verbondenheid met al wat leeft, besef van wat oneindig groter is dan wij bevatten)

...en ook naar elementen uit een meer ervaringsgerichte theologie van de kwetsbaarheid.

C3

Remonstrantse Raakvlakken

De trend dat mensen met verdriet, burn-out, eenzaamheid, enzovoort naar de dokter gaan voor hulp is in 2030 sterk afgezwakt. Kerken zijn in 2030 *Raakvlakken* geworden: opererend op het raakvlak tussen verstand/geest/ziel, tussen theologie/filosofie/psychologie, geen hulpverlener maar geestelijk verzorger, geen ritueel begeleider maar een geheel aan activiteiten waarin een ritueel het raakvlak is van alles wat er in mensen gebeurt.

Deelnemers vinden bij de *Raakvlakken* verschillende mogelijkheden, die elkaar kunnen versterken en verrijken. Mensen kiezen zelf wat bij hen past.

Mogelijkheden zijn: kennis opdoen omtrent zaken die je zielenleven betreffen, met anderen zingevingsvragen delen en bespreken, met een professional gesprekken hebben over existentiële problematiek, inspiratiebijeenkomsten bijwonen waarin rituelen, inspirerende verhalen/gedachten/ideeën, liederen, meditatie/gebed een plaats hebben. Het gaat erom dat mensen op een liefdevolle en inspirerende wijze geraakt worden in wie ze zijn, in wat van waarde voor hen is. Ze leren zichzelf beter kennen en daardoor ook wat voor hen de grond is die hen draagt.

Mensen kunnen op individuele basis en los van enige verplichting deelnemen aan bovenstaande activiteiten. Je kunt diensten afnemen waar je een passende prijs voor betaalt. Het kan daarbij aanstekelijk werken dat er een groep mensen is die dit vrijwillig aanbiedt. Er is in deze organisatie geen commercieel belang, geen winstoogmerk, maar wel inhoudelijke kwaliteit, levenservaring, compassie en de innerlijke overtuiging dat het voor iedereen goed is om je eigen zielenleven te kennen en te voeden.

Wanneer deelnemers worden geraakt door de instelling van deze vrijwilligers, leren zij ook de waarde en het belang van gemeenschap kennen. Ze kunnen mee gaan doen in de organisatie waar je samen dingen voorbereidt, bespreekt, organiseert, ervaart. Daar hoort ook bij dat je leert: hoe zie je om naar elkaar, hoe praat je dingen uit met iemand, hoe kun je goed luisteren, enz.

Gemeenschap betekent daarbij niet alleen de groep mensen om je heen, maar er is ook een gemeenschap wereldwijd waar we ons mee verbonden voelen en ons voor in kunnen zetten.

Inhoudelijk vindt een *remonstrants Raakvlak* in 2030 haar basis in de bijbel en in disciplines die met wijsheid te maken (kunnen) hebben: (kwetsbare) theologie, filosofie, psychologie, geschiedenis, enzovoort.

Wat betreft de bijbel: deze wordt voornamelijk metaforisch uitgelegd. De vraag naar wat er precies staat in een Bijbeltekst en naar leuke exegetische vondsten is met name voor geïnteresseerde insiders van belang. Voorop staat een uitleg en een bezig zijn met Bijbelverhalen waarin herkenning met jezelf of met een hedendaagse situatie voorop staat. Een uitleg die een nieuwe kijk biedt op jezelf, met tegelijk het besef: ik ben dus niet de enige die hiermee worstelt. Een uitleg die handvatten geeft om een eigen godsbesef en godsbeeld te ontwikkelen.

Het verschil met een RB-gemeente uit 2019 is niet eens zo heel groot, maar op wezenlijke punten anders: het naar binnen gerichte en stoffige kerkelijke imago is verdwenen. Het gaat niet langer om 'wij zijn een kerk' of 'wij willen nieuwe leden', of 'wij zijn remonstrants', maar om: 'dit is wat wij te bieden hebben. Zit er iets bij wat voor jou van waarde kan zijn?' De *Raakvlakken* zijn in 2030 in het gat gesprongen dat nu nog door een steeds verdergaande medicalisering wordt opgevuld: waar vind ik voedsel voor mijn ziel? Geen oppervlakkige Happinez-spreuken, maar een tot op het diepste doorleefde boodschap (tot de dood aan toe) – precies de reden dat juist de bijbel nog steeds actueel is. Precies ook de reden dat remonstranten die aangewezen groep zijn om dit aan te bieden, omdat zij 'de waarheid' niet in pacht hebben.

Kirsten Slettenaar, predikant

Droom Vernieuwers

Onze droom is dat Nederland plekken krijgt waar echtheid wordt verkozen boven succes, waar we de hoogste pieken met elkaar kunnen delen, maar ook de diepste dalen. Op die plekken kunnen we onszelf een spiegel voorhouden en altijd de vraag stellen of het omgekeerde ook waar kan zijn.

Waar geen oordeel is en regels en principes telkens weer in een ander licht kunnen komen te staan. Plekken waar we samen lachen en samen huilen. Waar we geïnspireerd worden en leren betere mensen te zijn. Waar we op zoek kunnen naar vrijheid en verantwoordelijkheid in verbinding met al wat leeft. Naar het goede leven tussen het goede leven voor allen. Dat we vanuit verstillingsontvankelijkheid inoefenen voor dat wat en wie niet gezien en gehoord wordt.

Waar we onze verdieping en troost halen uit onze levensverhalen en Bijbelverhalen en daarmee een bijdrage kunnen leveren aan het herkennen van bronnen van genade. Oases van rust, inspiratie, creativiteit, troost, humor en ontspanning.

Wij dromen van plekken waar we aan ons innerlijke leven toekomen vanuit gedeelde solidariteit en co-creatie. Waar we een duurzame levenshouding inoefenen. Waar we werken aan onze betrokkenheid, kritische geest, weerbaarheid en compassie. Waar jong en oud elkaar weer leren kennen. Dat we ons mogen laten voeden door elkaar, en dat wat groter is dan wijzelf. Op de vraag mens waar ben je in het volle licht mogen gaan staan, en bij elkaar ook telkens weer opnieuw het licht mogen ontsteken.

Rachelle van Andel, predikant

Claartje Kruijff, predikant

Jaap Marinus, predikant

Droom van Francesca

In 1205 kreeg Franciscus van Assisi (1181-1226) in het vervallen kerkje van San Damiano een visioen: “Ga Franciscus, repareer mijn huis, want je ziet dat het op instorten staat.” Franciscus neemt de droom letterlijk en begint met het herstellen van dit kerkje. Om aan geld te komen verkoopt hij de dure stoffen uit de winkel van zijn vader en ook zijn paard. Zijn vader is woedend en sleept hem voor het gerecht. Franciscus trekt zijn kleren uit en geeft naakt het bundeltje aan zijn vader. “Vanaf nu zeg ik alleen nog Onze Vader die in de hemel is en niet meer vader Pietro di Bernardone.”

10

Vele eeuwen later in 2019 is Francesca (1961-2035) in de grote statige Rotterdamse Arminiuskerk van de remonstranten, bij hun vierhonderdjarige verjaardagsfeest. Het is een groepje geleerde, eigenwijze, ruziënde gelovigen. Eeuwenlange onenigheid bindt hen, ze zijn er zelfs trots op. De chique voorganger in plechtig zwarte toga preekt diepgaand over een richtingensrijd, teken van leven! Jezus Christus en het Evangelie als toetssteen om te kunnen onderscheiden wie er wel en niet bij hoort!

“Breek mijn kerk af, Francesca,” hoort ze plotseling een stem. “Deze mensen hebben zich alles als vanzelfsprekend toegeëigend!”

Francesca reageert verward, hoe kan zij dit gigantische gebouw te gronde richten? Dan valt een zonnestraal dwars door het gebrandschilderde raam met het vredige gelaat van Christus op haar. Hij wenkt haar en fluistert: “Kom naar buiten, hier in het licht ...” Ze loopt de kerk uit, het drukke Museumplein op. Een bedelaar groet haar. Ze zwerft verder, het licht volgend, dieper de stad in, op weg naar waar om niets iets nieuws beginnen zal.

Christa Anbeek, hoogleraar

Remonstranten anno 2030: een droom

In 2030 staan de Remonstranten bekend als een vrijzinnige geloofsgemeenschap die zich verbonden weet door vriendschap, acceptatie van de persoonlijke levensovertuiging van anderen en de droom van een betere wereld voor huidige en toekomstige generaties – dichtbij en veraf. Ze laten zich daartoe inspireren door de basisfilosofie van ‘ik ben, omdat wij zijn’ (Ubuntu), de uitdagingen die het tragiek in het bestaan en het aangevochten leven tot hen richten, en de wijsheid van zowel de Christelijke als andere tradities. Zij zetten zich in netwerkverband - samen met bondgenoten over de grenzen van religie en levensbeschouwing heen – in het klein en het groot in voor het realiseren van gerechtigheid, vrede en het respectvol omgaan met mens, dier, natuur en milieu.

Leidende (ethische, sociale, esthetische, ecologische, culturele en spirituele) waarden en principes bij het realiseren van die droom zijn gerechtigheid, vrede, vrijheid, respect, verantwoordelijkheid, humaniteit, menselijke waardigheid, gelijkheid, welbevinden, inclusie, duurzaamheid, compassie, diversiteit, schoonheid, ontmoeting, verbinding, ethisch leiderschap, co-creatie, innovatie, empowerment, collaboratie, (ultieme) zin en betekenis. Ze geven zowel intern als extern richting aan het continu zoeken naar het verbeteren van bestaande en het realiseren van nieuwe (spirituele en sociale) praktijken die nauw zijn afgestemd op de vragen, behoeften en noden van mensen binnen en buiten de geloofsgemeenschap, en op de uitdagingen die de huidige (mondiale) samenleving stelt. Intern sturen deze waarden en principes de (door)ontwikkeling en vernieuwing van het dienen, leren en vieren en extern het realiseren van het humanum en het doen van gerechtigheid op alle aggregatieniveaus van het leven.

In 2030 zijn de Remonstranten verenigd in een landelijke gemeente, is de affiliatiestructuur gebaseerd op een filosofie van vriendschap, hebben ‘vieringen’ het karakter van een ‘inspiratiesessie’ die staat in het teken van een van de (maand) thema’s van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DO) van de Verenigde Naties (gecomprimeerd tot 12 thema’s) en gekoppeld is aan een (maand) project, vindt het ‘leren’ plaats binnen zogenaamde ‘learning communities’, ‘kennislaboratoria’, op basis van experimenteren met nieuwe ideeën en via (publieke) debat- en meningsvormingsbijeenkomsten, en staat het ‘dienen’ in het teken van het uitvoeren van de eerder genoemde (maand) projecten waarbij wordt samengewerkt in een netwerk van ‘externen’ (en hun infrastructuur) dat is afgestemd op een van de 12 DO-thema’s, en het faciliteren van ‘beziel(en)de ruimten’ waar iedereen rust, erkenning, begeleiding en inspiratie kan vinden. Tevens is de profetische ‘stem’ van de Remonstranten leidend in het publieke domein.

Johan Bouwer, lid CvC en C3

Een bezield verband van pleisterplekken

Mijn droom voor 2030 is dat Nederland dan beschikt over een netwerk, een 'bezield verband', van vrijzinnige kerkplekken. Kerkplekken zijn plaatsen waar 'iets kerkachtigs' gebeurt. Dat hoeven dus geen klassieke gemeenten te zijn met alles erop en eraan: een kerkgebouw, een kerkenraad, een diaconale commissie, een betaalde predikant, enzovoorts. Kerkplekken zijn plaatsen waar mensen bij elkaar komen voor verdieping en verbinding. Zij komen daar om zich te voeden uit de voorraadschuur van wijsheid met verhalen en gedachten uit de Bijbelse, christelijke en andere levensbeschouwelijke tradities (kerygma), zij komen er om levensmomenten en andere momenten te vieren (liturgie), zij komen om er zich te laten inspireren voor hun inzet voor een humane wereld (diaconie) en zij komen er om te weten en te ervaren dat zij niet alleen zijn in de wereld (koinonia). Zich bewust van hun eigen kwetsbaarheid kunnen mensen er leren de kwetsuren van anderen te respecteren, te delen en te helen: de kerkplekken zijn 'leerscholen van compassie'.

Als de kerkplek over een eigen gebouw beschikt, is dat mooi meegenomen, maar het is geen noodzakelijke voorwaarde: er kan ook elders ruimte voor activiteiten gehuurd worden. De kerkplek beschikt over een vaste kern van vrijwilligers die hun talenten inzetten voor de activiteiten van de kerkplek. Deelname aan die activiteiten staat open voor iedereen; je hoeft geen doopbewijs te tonen, geen geloofsbelijdenis te onderschrijven. Wel mag je je laten uitdagen om niet alleen iets te komen halen, maar ook iets te brengen, maar noodzakelijk is dat laatste niet: je mag er ook gewoon op adem komen, zonder dat er iets 'moet'. Van deelnemers aan de activiteiten van de kerkplek (een maaltijd, een lezing, een leesgroep, een meditatieviering, een filmavond, een wandeling) wordt een financiële bijdrage naar mogelijkheid gevraagd. Voor de voorbereiding, begeleiding en uitvoering van activiteiten die daarom vragen (een kerkdienst, een leerhuis, een pastoraal gesprek), kan tegen een redelijk uurtarief professionele deskundigheid van een vrijgevestigde theoloog/predikant worden ingehuurd.

Het overkoepelend verband, het netwerk, is zo lichtvoetig als maar mogelijk is. Een kleinschalig landelijk bureau is alleen nodig om digitale informatie uit te wisselen tussen de kerkplekken (via een website en sociale media) en om te bemiddelen bij de inzet van professionele krachten. Voor vragen rond gebouwen, personeel en financiën wordt gebruik gemaakt van het landelijk dienstencentrum van de PKN. Desgewenst kan het netwerk functioneren onder de koepel van de PKN, samen met de pioniersplekken die daar in ontwikkeling zijn.

Peter Nissen, predikant

Speels, open, geworteld in een Bijbels humanistische geest

De cijfers spreken boekdelen. Het gaat niet goed met het geïnstitutionaliseerde christendom in Nederland, ook niet met de vrijzinnigheid. En toch is er hoop voor de remonstranten. Er zijn namelijk zinzoekers genoeg die zich richten op religie in een bredere betekenis: als spiritualiteit, zingeving, bewustzijn van een geestelijke dimensie van het bestaan. Als vorm van coping met teleurstellingen en verdriet, eindigheid en onrecht, als zeer persoonlijke spirituele ervaring. Als een dynamische zoektocht naar innerlijk harmonie waarmee vaak een leven lang gemoeid is.

De 400-jarige remonstranten met hun christelijk geloof 'light' kunnen voor deze spirituele zoekers van betekenis zijn. Hen in aanraking brengen met verhalen, rituelen, symbolen uit een rijke traditie die steeds weer cirkelt rond de kernwoorden van het bestaan: hoop en verdriet, spijt en vergeving, dat wat ons omvat en inspireert tot waarachtig en gezamenlijk mens-zijn. Zoals de zinzoekers met hun inbreng ook voor remonstranten van betekenis kunnen zijn. Juist omdat remonstranten zelf ook zinzoekers zijn die verbinding zoeken van geloof met filosofie, cultuur en wetenschap. Vanuit een open wereldbeeld, zonder definitieve zekerheden.

Traditie (overlevering) is een werkwoord. Een voortgaand gesprek waarbij de verfrissende en veelkleurige inbreng van nieuwe deelnemers zeer welkom is.

Ik droom dus van **een geloofsgemeenschap als een pleisterplaats** voor mensen onderweg om op adem te komen van de prestatie maatschappij en nieuwe inspiratie op te doen. Een gemeenschap die ruimte biedt voor bezinning, beleving, reflectie en moreel beraad. In het licht van een eeuwenoude traditie die nieuw wordt door verbindingen te leggen met onze eigen tijd en nieuwe groepen. Eenheid in verscheidenheid. Waarbij het Bijbelse én het humanistische element elkaar wederzijds bevruchten.

Ik droom van **een gemeenschap als zoek- en vindplaats die speelt met de traditie:**

Die traditie serieus neemt omdat ze verhalen, symbolen en rituelen bevat die mensen kunnen verzoenen met het leven, blijvend uitzicht biedt op vrede en gerechtigheid en een schat aan levenskunst en –wijsheid in de aanbidding heeft.

En tegelijk die traditie niet te zwaar neemt en verbindt met andere levensbeschouwingen. Niet fanatiek en intolerant, niet overtuigd van het eigen gelijk, maar met een knipoog. Want de waarheid is veelkleurig en dikwijls multi-interpretabel.

Kortom, ik droom van een geloofsgemeenschap die op laagdrempelige wijze mensen in aanraking brengt met een vrijzinnige variant van de christelijke traditie. Speels, open, maatschappelijk relevant, geworteld in een bijbels-humanistische geest en getrouw aan haar beginsel van vrijheid en verdraagzaamheid.

Koen Holtzapffel, predikant

Van intellectuele theologie naar geleefde religie

Victor Turner said that in a great celebration, a community is sending a proboscis out of itself, a long arm reaching up high with an eye on the end of it that turns around and looks at itself, fascinated. This is: “we the people” seeing the people as multiple versions of “each other”, an entity that is entirely beneficial to gaze on and enjoy when the vision is upon us- and it is love, communitas. (bron: Communitas, the Anthropology of Collective Joy door Edith Turner).

14

De deuren van de kerk gaan open, de sfeer is uitgelaten en feestelijk. Er is net een doopdienst geweest waar vijf baby's zijn gedoopt. De dienst had geen klassieke liturgie. Er waren woorden, verlangens, muziek en intenties: een rituele start van het prille leven. De ouders praten met elkaar, ze kennen elkaar al van voor de kinderen. De kerk was vol, heel vol, met jonge en oude mensen. De scheidslijn tussen gelovig en niet gelovig lijkt kleiner te zijn geworden en is op deze momenten onbelangrijk. De behoefte aan gemeenschap en zingeving is wat op deze dagen bindt.

De kerken zijn open, elke dag. De eerste kerken zijn zo verbouwd dat kleine bedrijfjes met een ideële doelstelling er een ruimte kunnen huren. Ook de predikanten hebben hier een werkplek en zijn op bepaalde tijden beschikbaar voor gesprek. Daarnaast faciliteren zij samen met betrokkenen, zowel commerciële als niet commerciële partijen, een breed programma aan activiteiten. Er is een constante aanloop van mensen door een ruim opgezette koffiebar. De plek is anders dan een gewone koffiebar. Er is geen harde muziek. Je kan hier rustig werken en lezen. Elders in de kerk is een plek expliciet bedoeld voor stilte en gebed. Aan de diaconie wordt op een moderne wijze invulling gegeven door samenwerking met verschillende jonge en duurzame ngo's die betekenisvol zijn dichtbij en ver weg.

Het is voor iedereen helder dat we een kerk zijn. Een geloofsgemeenschap. En omdat we een kerk zijn snapt ook iedereen dat we geworteld zijn in het evangelie van Jezus Christus. We zijn immers een kerk, geen moskee, geen synagoge en ook geen yogacentrum. Een kerk zonder Jezus, dat zou een beetje raar zijn. We zijn niet bang voor onze identiteit maar hechten er ook niet te veel waarden aan. Het is gek genoeg namelijk niet de essentie. De termen vrijheid, verdraagzaamheid en eigen verantwoordelijkheid zijn termen die niet alleen rationeel benaderd worden maar ook meer geleefd worden in de gemeenschappen en de organisatie. Er is een cultuur ontstaan waar we elkaar in veiligheid daar op aan kunnen spreken. Van een intellectuele theologie naar geleefde religie.

Madelief Brok, seminariestudent

Met beide benen op de grond

- dat zou een droom zijn –

Wie de staat van de remonstranten van 2019 vergelijkt met die van 2008 kan zich afvragen wat van de visieplannen van toen, als zij er waren, nu gerealiseerd is. Ze zullen een uitwerking hebben gehad, ook ten goede. Echter is het vragen naar een visie gericht op een willekeurig jaar een goede vraagstelling? Is het niet veel meer van belang de vraag te stellen wie en wat remonstranten zijn en welke gevolgtrekkingen daaruit voor het handelen in het heden getrokken kunnen worden? Van Ida Gerhardt zijn de regels 'Oud worden is het eindelijk vermogen ver af te zijn van plannen en getallen; een eindelijke verheldering van ogen voordat...' Zij spreekt hierbij over een vermogen. Is dit niet het we ons zouden moeten toewensen?

15

Eén ding kan ik van het jaar 2030 zeggen. Ik verwacht dat de storm van de ontkerkelijking niet uitgewoed zal zijn en dat veel meer nog dan nu kerken en gemeenten daarvan de gevolgen moeten dragen. Wellicht wakkert er in reactie op het eerdere ontij - die van een doorgeslagen rationaliteit, een zielloosheid - een tweede storm op, die van een blind nationalisme. Dan is het de vraag welke positie kiezen remonstranten in dit weer? Is het die van rekenaars of die van zieners, de ogen gericht op wat hun nu ten deel valt, misschien wel als hoeders van een traditie. In de context van de huidige discussie gaat het onder meer om de positie en de betekenis van de gemeenten en die van de predikanten. Het valt me daarbij op dat essentiële vragen niet worden gesteld. Ik beperk me tot drie: wat is een gemeente, wat is een predikant, wat is een kerkelijke organisatie?

Een predikant, in dienst van een gemeente, zal iemand zijn, die geheel tegen de tijdgeest in – die van de plannen en getallen, het efficiency denken, de verzakelijking en het neokapitalisme én van de reactie daarop - het oog heeft gericht op wat in dit denken wordt verzwegen. Dat wat alleen nog als metafoor gezegd kan worden: dat er een hemel is die zich over de aarde ontfermt. Een gemeente is een groep mensen die deelt in dit perspectief. Geroepen die warmte ervaren om zich op te stellen in een wereld die van dit perspectief vervreemd is geraakt, die deze wereld in deze zin willen beïnvloeden. Een kerk - in het geval van de remonstranten, een landelijke organisatie - is een begeleider van al de verschillende gemeenten. Niet meer. Ze schrijft niet voor. Ze begeleidt.

En nu, organisatorisch? Er zullen kerngemeenten blijven. Er zullen kringen daar omheen ontstaan. Er zal geleefd worden en gestorven. De Heer heeft gegeven en hij heeft genomen. Zo is het leven.

Pieter Korbee, predikant

Terug naar onze 'Pinkstermomenten'

Hoe is het ooit begonnen, met de kerk? Het boek Handelingen vertelt erover. Hoe de apostelen een bijzondere ervaring hadden, waarbij het huis waarin ze verbleven vervuld raakte van een Geest die allen verenigde. 'Wind' en 'vuur', twee oerelementen, symboliseren het enthousiasme, de geestkracht die toen ontstond. Met Pinksteren lezen we die woorden. Ieder jaar weer. Het gaat er om begrip, herkenning, verbondenheid over alle grenzen heen. Dat je in het gelaat van die ander naast je ineens je eigen diepste verlangens gereflecteerd ziet. Een wonder, dat z'n tegenhanger heeft in dat andere verhaal, dat ook vaak met Pinksteren gelezen wordt: de torenbouw van Babel (Gen. 11). Daar gaat het niet om ervaren eenheid, maar om eenheid die wordt afgedwongen: één volk, één taal, één toren. Zo is het ooit begonnen, in dat huis in Jeruzalem. Het werd hét geboortemoment van de kerk.

16

Hoe hou je het 'vuur' brandende? Hoe kan de 'wind' vrijelijk blijven waaien, waarheen hij maar wil? Zou er, wat dit betreft, geen parallel te vinden zijn in hoe we andere zaken levend houden? Zo vieren we bij verjaardagen, in essentie, iemands' leven, halen we vriendschaps- en familiebanden weer eens aan omdat we het contact met hem of haar op prijs stellen. En in een relatie? Hoe zit het daar? Ook daar wordt vaak teruggegrepen op die eerste vonk. De plek waar het stel elkaar ontmoette. Vrienden en vriendinnen die daar nog over kunnen meepraten. Muziek die iets vertolkt van wat men voor elkaar voelt. Bloemen die herinneren aan het bruidsboekje. Zou het zo, in het verlengde hiervan, niet ook kunnen gaan in een kerk? Om een kerk levend te houden? Steeds weer - niet enkel met Pinksteren - teruggaan naar die eerste vonk? In, wat psychologen wellicht een 'regressiemoment' zouden noemen, teruggaan naar wat we ooit hebben ervaren? Naar wat ons raakte, ons voor even boven onszelf uittilde en deed besluiten het te willen koesteren ...

In mijn droom over de toekomst van ons kerkgenootschap hebben we – in de moeilijke transitiefase waarin we nu zijn beland - dergelijke individuele, maar ook collectieve 'Pinkstermomenten' nodig als tegenwicht tegen de stress die de voortgaande krimp onvermijdelijk met zich mee brengt én als bron van inspiratie in onze zoektocht naar creatieve, eigentijdse liturgische - en gemeenschapsvormen, in het voetspoor van onze traditie. Ze doen ons voelen en beseffen, waar 't ons ten diepste om begonnen is...

Antje van der Hoek, predikant

Voelbaar aanwezig

Het is al weer 10 jaar geleden dat de Remonstranten een nieuwe campagne opstartten: 'Geloof begint bij de ander.' We deden een beroep op saamhorigheid en maatschappelijke betrokkenheid, een campagne die we inzetten nadat we ons in 2019 beraadden op onze 'vijf V's'. De campagne die we in 2025 in gang hebben gezet 'Geloof begint bij ons samen' is een groot succes geworden. De afgelopen jaren wordt iedere zondag in alle Remonstrantse gemeenten tijdens de kerkdiensten én tijdens activiteiten en festiviteiten een luide oproep gedaan tegen polarisatie en uitsluiting van anderen. Zondag na zondag én op andere momenten laten we overal in het land ons geluid horen waarbij we ons geïnspireerd weten door het Evangelie van Jezus Christus. Met bronverhalen uit het eerste en tweede testament, weten we anderen te inspireren. Steeds weer leggen we verbinding tussen de bronverhalen en de actualiteit en het persoonlijke leven van de mensen. We laten ons luid en duidelijk horen tijdens onze zondagse vieringen én acties. Onze achterliggende gedachte, 'het einde van de kleine verhalen' heeft ertoe geleid dat er een verbindende werking uit gaat van De Remonstranten die mensen anno 2030 aanspreekt. Gemeenschapszin, duurzaamheid, het benadrukken van de verbinding tussen wat mensen doen en laten én dat wij mensen állen deel uitmaken van dezelfde schepping en Schepper, is dankzij de vele inspanningen van ons meer zichtbaar en voelbaar aanwezig in de samenleving.

Timo van Kempen, seminariestudent